

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Навчально-науковий інститут денної освіти

Кафедра товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Г.О. Бірта
(підпис)

Г.О. Бірта
(ініціали, прізвище)

«3» вересня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни Міжнародне технічне регулювання

освітня програма/спеціалізація «Товарознавство та експертиза в митній справі»

спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(код) (назва спеціальності)

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
(код) (назва галузі знань)

ступінь вищої освіти магістр
(бакалавр, магістр, доктор філософії)

Робоча програма навчальної дисципліни Міжнародне технічне регулювання схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри

Л.Б.Еліс

Протокол від « 3 » 09 2021 року № 1

Полтава-2021

Укладач: Сахно Т.В., професор кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ВНЗ УКС ПУЕТ, д.х.н., ст.н.сп.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Товарознавство та експертиза в митній справі» спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність ступеня магістр

Бірта Г.О., завідувач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ВНЗ УКС ПУЕТ, д.с.г.н., професор

(підпис)

(ініціали, прізвище)

« _____ » _____ 20__ року

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни Міжнародне технічне регулювання

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	<i>Пререквізити:</i> <i>Постреквізити:</i> Товарний консалтинг Експертиза в митній справі та міжнародній торгівлі	
Мова викладання	українська	
Статус дисципліни Обов'язкова навчальна дисципліна, Цикл професійної та практичної підготовки		
Курс/семестр вивчення	1/1	
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів	4/2	
Денна форма навчання:		
Кількість годин: – загальна кількість: 1 семестр 120____, 2 семестр		
лекції: 16		
практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 32		
самостійна робота: 72		
вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): екзамен		
Заочна форма навчання		
Кількість годин: – загальна кількість: 1 семестр 120, 2 семестр.		
лекції: 1 семестр 6, 2 семестр .		
практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 1 семестр 4 , 2 семестр		
самостійна робота: 1 семестр _____, 2 семестр 110		
вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен):1 семестр іспит , 2 семестр		

Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Метою вивчення дисципліни “Міжнародне технічне регулювання” є ознайомлення із структурою, складовими системами міжнародного технічного регулювання, законодавчим та нормативно-правовим забезпеченням її функціонування, аналізом діяльності міжнародних та національних організацій у цій сфері, перспективами організаційних заходів щодо адаптації положень вітчизняної системи технічного регулювання відповідно до міжнародних норм та правил.

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач (загальні (ЗК 1), спеціальні (СК 1))	Програмні результати навчання (ПР 1, ПР 2...)
---	---

<p>К 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>К 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.</p> <p>К 6. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур</p>	<p>ПР02. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.</p> <p>ПР05. Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.</p> <p>ПР07. Оцінювати продукцію, товари, послуги, а також процеси, що відбуваються в підприємницьких, торговельних та/або біржових структурах, і робити відповідні висновки для прийняття управлінських рішень.</p> <p>ПР09. Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.</p> <p>ПР12. Вміти глибоко аналізувати проблеми та розв'язувати складні завдання у галузі митної справи</p>
---	---

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Міжнародне технічне регулювання

1. Роль та значення системи технічного регулювання в умовах глобалізації економічних процесів

Роль, значення, завдання технічного регулювання. Передумови розвитку та етапи становлення технічного регулювання у світі.

Основні поняття та визначення у сфері технічного регулювання. Загальний огляд ситуації у світі та глобальні виклики людству, що впливають на сферу технічного регулювання та споживчої політики.

2. Роль міжнародних організацій в системі міжнародного технічного регулювання

Характеристика, завдання та напрями діяльності Світової організації торгівлі (СОТ), організації економічного співробітництва і розвитку (OECD), Організація ООН з питань продовольства та сільського господарства (FAO), Організація ООН з промислового розвитку (UNIDO), організація ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКАД), програма розвитку ООН (UNDP) та ін.

Характеристика та основні напрями діяльності міжнародних організацій у сфері технічного регулювання.

Міжнародні та регіональні організації зі стандартизації: міжнародна організація із стандартизації (ISO), Європейський комітет із стандартизації (CEN), Європейський комітет із стандартизації в галузі електротехніки та елек-

троніки (CENELEC), Міжнародна електротехнічна комісія (IEC/CEI). Діяльність Європейського союзу в галузі стандартизації.

Міжнародні та регіональні організації з метрології: Міжнародне бюро мір і ваги (BIPM), Міжнародна організація законодавчої метрології (OIML), Міжнародна конфедерація з вимірювань (IMECO), Всесвітня метеорологічна організація (WMO). *Міжнародні та європейські організації в галузі оцінки відповідності та акредитації:* Європейський комітет ISO з оцінки відповідності (CASCO), система з сертифікації виробів електронної техніки (IECQ), Міжнародна конференція з акредитацій випробувальних лабораторій (ILAC).

Міжнародні та регіональні організації в галузі якості, безпеки та споживчої політики: міжнародна організація споживачів (Consumer International - CI), Комітет з захисту інтересів споживачів (COPOLCO), Європейська організація з якості (EOQ), Організація ООН з питань продовольства та сільського господарства (FAO), Міжнародний альянс ХАССП (США), Міжнародна організація з тестувань товарів та послуг (ICRT) тощо.

3. Особливості систем технічного регулювання певних країн світу

Система технічного регулювання в країнах ЄС - правила системи, принцип створення єдиного ринку. Особливості технічного регулювання країн СНД, Азії, США, Канади. Характеристика національних органів у сфері технічного регулювання певних країн світу.

4. Міжнародні угоди та законодавчо-нормативна база сфери міжнародного технічного регулювання

Характеристика міжнародних угод, директив ЄС у галузі технічного регулювання. Генеральна угода з питань митних тарифів і торгівлі (ГАТТ). Роль, переваги та недоліки директив Нового і Глобального підходів щодо обов'язкових вимог до певних видів продукції.

Технічні бар'єри в торгівлі. Загальні принципи вільного руху товарів в країнах ЄС. Основні засади політики країн щодо подолання технічних бар'єрів у торгівлі. Угода про технічні бар'єри в торгівлі СОТ (ТБТ). Угода про застосування санітарних та фіто санітарних заходів. Угода про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (АСАА).

5. Складові системи міжнародного технічного регулювання

Система стандартизації продукції. Основні цілі CEN, правила розробки стандартів, директив, забезпечення бізнес-підходу в межах CEN. Добровільність застосування стандартів як основний принцип міжнародної стандартизації. Система оцінки відповідності. Основні завдання Програми інтеграції України до Європейського Союзу в сфері підтвердження відповідності. Визнання результатів робіт з оцінки відповідності як шлях усунення технічних бар'єрів у торгівлі. Завдання та мета державної політики у сфері підтвердження відповід-

ності. Мета, принципи та завдання підтвердження відповідності. Підтвердження в законодавчо регульованій та законодавчо не регульованій сферах: особливості, організація, відповідальність, планування та здійснення. Державний нагляд за підтвердженням відповідності.

Міжнародні та європейські стандарти з підтвердження відповідності: стандарти-серій ISO 17000, EN 45000. Глобальний та модульний підходи до оцінки відповідності.

Політика, в ЄС з оцінювання відповідності. Комплексний підхід до взаємного визнання результатів сертифікації. Європейські модулі на стадіях життєвого циклу продукції. Модулі на стадії проектування. Модулі на стадії виробництва. Модулі на об'єднаній стадії проектування і виробництва.

Системи управління безпечністю та якістю товарів та послуг. Міжнародні та національні стандарти з управління якістю. Правозастосування системи НАССР та ISO 22000. Розвиток систем простежуваності для харчової продукції. Відносини із WHO/FAQ (Кодекс), OIEC, ЄЕК ООН та COT/СФС. |

Стандарти BRC, IFS, GlobalGap, програма ЄС щодо оповіщення про небезпечні товари RAPEX тощо.

Система ринкового нагляду. Суть, принципи Нового підходу до ринкового нагляду (резолюція Ради Європи від 07.05.1985р.). Директива щодо акредитації та ринкового нагляду. Директива щодо регламентів для акредитації та ринкового нагляду у зв'язку із реалізацією продукції.

6. Україна в системі міжнародної технічної допомоги. Програми міжнародної технічної допомоги в галузі технічного регулювання

Завдання та реалізація спільного Плану дій "Україна - Європейський Союз": щодо вдосконалення національної системи технічного регулювання та споживчої політики і наближення відповідного українського законодавства, норм, та стандартів до законодавства ЄС. Концепція розвитку системи технічного регулювання та споживчої політики в Україні.

Зелена книга „Про політику адаптації національного законодавства у сфері технічного регулювання та споживчої політики до європейських вимог”, Біла книга „Політика адаптації вітчизняного законодавства в галузі норм і стандартів до європейських вимог”, Червона книга "Про політику адаптації вітчизняного законодавства в галузі норм і стандартів до європейських вимог", на прями гармонізації законодавства України у сфері технічного регулювання (закони України про ринковий нагляд, про загальну безпеку продукції, про відповідальність за дефектну продукцію тощо), шляхи подолання проблем у сфері адаптації вітчизняного законодавства в галузі норм і стандартів до європейських вимог.

Зовнішні та внутрішні чинники впливу на систему технічного регулювання та споживчої політики. Напрями адаптації системи технічного регулювання України з вимогами ЄС: проведення адаптації українського законодавства до європейського, гармонізація нормативної бази з міжнародними і європейськими стандартами, поступовий перехід від обов'язкової сертифікації до оцінки відповідності за вимогами технічних регламентів, зміцнення та розвинення спроможності українських інституцій у сфері ринкового нагляду на основі досвіду держав-членів ЄС. Європейська модель розвитку системи технічного регулювання. Приведення інфраструктури якості України відповідно до стандартів ЄС. Реформування системи технічного регулювання.

Аналіз вимог національного, міжнародного та європейського законодавства, що регулює питання надання міжнародної технічної допомоги. Роль та характеристика проектів міжнародної технічної допомоги країн ЄС (проекти TACIS, Twinning тощо).

Розділ 4 Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4 – Тематичний план навчальної дисципліни **Міжнародне технічне регулювання**

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Міжнародне технічне регулювання					
Тема 1. Лекція 1. Роль та значення системи технічного регулювання в умовах глобалізації економічних процесів	2	Тема 1. Роль та значення системи технічного регулювання в умовах глобалізації економічних процесів 1. Що таке "технічне регулювання" 2. Мета, завдання і принципи розвитку сфери технічного регулювання 3. Завдання діяльності міжнародних організацій 4. Європейська програма якості 5. Регіональні і міжнародні організації по сертифікації систем якості	4	Підготувати тези, статтю на тему «Тенденції розвитку технічного регулювання в умовах глобалізації економічних процесів».	8
Тема 2. Роль міжнародних організацій в системі міжнародного технічного регулювання Лекція 2. 1. Характеристика, завдання та напрями діяльності Світової організації торгівлі 2. Характеристика та	4	Тема 2. Роль міжнародних організацій в системі міжнародного технічного регулювання 2.1. Характеристика, завдання та напрями діяльності Світової організації торгівлі 2.2. Характеристика та основні напрями діяльності міжнародних організацій у	4	Підготувати реферат на тему «Діяльність міжнародних організацій в системі міжнародного технічного регулювання».	14

<p>основні напрями діяльності міжнародних організацій у сфері технічного регулювання</p> <p>3 Міжнародні та регіональні організації зі стандартизації</p> <p>Лекція 3.</p> <p>1. Міжнародні та регіональні організації з метрології</p> <p>2. Міжнародні та європейські організації в галузі оцінки відповідності та акредитації</p> <p>3. Міжнародні та регіональні організації в галузі якості, безпеки та споживчої політики</p>		<p>сфері технічного регулювання</p> <p>2.3 Міжнародні та регіональні організації зі стандартизації</p> <p>2.4. Міжнародні та регіональні організації з метрології</p> <p>2.5. Міжнародні та європейські організації в галузі оцінки відповідності та акредитації</p> <p>2.6. Міжнародні та регіональні організації в галузі якості, безпеки та споживчої політики</p>			
<p>Тема 3. Особливості систем технічного регулювання певних країн світу</p> <p>Лекція 4. Система технічного регулювання в країнах ЄС - правила системи, принцип створення єдиного ринку: Австрія, Німеччина, Франція, Чехія, Фінляндія, Латвія, Польща, Угорщина</p> <p>Лекція 5. Аналіз іноземного досвіду побудови системи технічного регулювання та споживчої політики. Країни: Японія, США, РФ.</p>	2	<p>Тема 3. Особливості систем технічного регулювання певних країн світу</p> <p>2. Аналіз іноземного досвіду побудови системи технічного регулювання та споживчої політики</p> <p>2.1. Австрія</p> <p>2.2. Німеччина</p> <p>2.3. Франція</p> <p>2.4. Чехія</p> <p>2.5. Фінляндія</p> <p>2.6. Латвія</p> <p>2.7. Польща</p> <p>2.8. Угорщина</p> <p>2.9. Японія</p> <p>2.10. США</p>	4	<p>Підготувати доповіді на теми: «Особливості систем технічного регулювання європейських країн», «Особливості систем технічного регулювання розвинутих країн різних континентів світу».</p>	14
Україна в системі міжнародного технічного регулювання					
<p>Тема 4. Міжнародні угоди та законодавчо-нормативна база сфери міжнародного технічного регулювання</p> <p>Лекція 6.</p> <p>1. Характеристика міжнародних угод, директив ЄС у галузі технічного регулювання</p> <p>2. Генеральна угода з питань митних тарифів і торгівлі</p> <p>3. Роль, переваги та недоліки директив Нового і Глобального підходів щодо обов'язкових вимог до певних видів продукції.</p> <p>4. Технічні бар'єри в торгівлі</p>	2	<p>Тема 4. Міжнародні угоди і законодавчо-нормативна база сфери міжнародного та технічного регулювання України</p> <p>4.1. Характеристика міжнародних угод, директив ЄС у галузі технічного регулювання</p> <p>4.2. Генеральна угода з питань митних тарифів і торгівлі</p> <p>4.3. Роль, переваги та недоліки директив Нового і Глобального підходів щодо обов'язкових вимог до певних видів продукції</p> <p>4.4. Технічні бар'єри в торгівлі. Загальні принципи вільного руху товарів в</p>	4	<p>Підготувати доповіді на теми: «Міжнародні угоди сфери міжнародного технічного регулювання»; «Законодавчо-нормативна база сфери міжнародного технічного регулювання».</p>	12

<p>гівлі. Угода про технічні бар'єри в торгівлі COT</p> <p>5.Угода про застосування санітарних та фіто санітарних заходів. Codex Alimentarius, об'єднана комісія FAO і ВО-ОЗ</p>		<p>країнах ЄС. Основні засади політики країн щодо подолання технічних бар'єрів у торгівлі. Угода про технічні бар'єри в торгівлі COT</p> <p>4.5.Угода про застосування санітарних та фіто санітарних заходів</p> <p>Codex Alimentarius, об'єднана комісія FAO і BOOЗ</p> <p>4.6. Угода про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів</p> <p>Два підходи доступу української продукції на ринок ЄС</p>			
<p>Тема 5. Складові системи міжнародного технічного регулювання.</p> <p>Лекція 7.</p> <p>1. Система стандартизації продукції: Основні цілі CEN, правила розробки стандартів, директив, забезпечення бізнес-підходу в межах CEN. Добровільність застосування стандартів як основний принцип міжнародної стандартизації</p> <p>2. Система оцінки відповідності. Державний нагляд за підтвердженням відповідності.</p> <p>3. Міжнародні та європейські стандарти з підтвердження відповідності: стандарти-серій ISO 17000, EN 45000</p>		<p>Тема 5. Складові системи міжнародного технічного регулювання.5.1. Система стандартизації продукції</p> <p>5.1.1. Основні цілі CEN, правила розробки стандартів, директив, забезпечення бізнес-підходу в межах CEN.</p> <p>5.1.2. Добровільність застосування стандартів як основний принцип міжнародної стандартизації</p> <p>5.2. Система оцінки відповідності</p> <p>5.2.1. Державний нагляд за підтвердженням відповідності</p> <p>5.3. Міжнародні та європейські стандарти з підтвердження відповідності: стандарти-серій ISO 17000, EN 45000</p> <p>5.3.1. Принципи дотримання економічної інтеграції у ЄС</p> <p>5.3.2.Глобальний та модульний підходи до оцінки відповідності.</p>	4	<p>Підготувати доповіді на теми: «Система стандартизації продукції»; «Система оцінки відповідності».</p>	12
<p>Тема 6. Україна в системі міжнародної технічної допомоги. Програми міжнародної технічної допомоги в галузі технічного регулювання</p> <p>Лекція 8.</p> <p>1. Завдання та реалізація спільного Плану дій "Україна Європейський Союз":щодо вдосконалення національної сис-</p>	2	<p>Тема 6. Україна в системі міжнародної технічної допомоги. Програми міжнародної технічної допомоги в галузі технічного регулювання</p> <p>6.1. Завдання та реалізація спільного Плану дій "Україна Європейський Союз": щодо вдосконалення національної системи технічного регулювання та спожив-</p>	4	<p>На основі наданого викладачем контрольного завдання підготувати текст з Програм міжнародної технічної допомоги в галузі технічного регулювання</p>	12

теми технічного регулювання та споживчої політики і наближення відповідного українського законодавства, норм, та стандартів до законодавства ЄС:Формування системи технічного регулювання в Україні; 2.Технічне регулювання електротехнічної галузі в Україні; 3. Акредитація; 4. Сучасний стан на напрямки розвитку технічного регулювання в світовому суспільстві та Україні; 5. На шляху до Європи: питання, що потребують подальшого вирішення у ході реформи технічного регулювання в Україні; 6. Концепція розвитку системи технічного регулювання та споживчої політики в Україні		чої політики і наближення відповідного українського законодавства, норм, та стандартів до законодавства ЄС:1.Формування системи технічного регулювання в Україні; 2.Технічне регулювання електротехнічної галузі в Україні;3. Акредитація;4. Сучасний стан на напрямки розвитку технічного регулювання в світовому суспільстві та Україні;5. Стислий опис системи технічного регулювання в Україні до проведення реформ;6. Реформа системи технічного регулювання в Україні та проблеми, з якими вона стикається;7. На шляху до Європи: питання, що потребують подальшого вирішення у ході реформи технічного регулювання в Україні;8. Концепція розвитку системи технічного регулювання та споживчої політики в Україні			
	16		32		72

Розділ 5 «Система оцінювання знань студентів»

Таблиця 5 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Види робіт	Максимальна кількість балів
За умови підсумкового контролю – залік (ПМК)	
Поточне оцінювання (кількість балів за кожен модуль) з конкретизацією нарахуваних балів за видами робіт	
Модуль 1 (теми 1–4).	40
Відвідування занять (0-1 балів);	1
захист домашнього завдання (0-2 балів);	2
обговорення матеріалу практичних занять (0-2 бали);	2
виконання навчальних завдань (0-2 балів);	2
доповіді з рефератами та їх обговорення (0-1балів);	1
тестування (0-1 балів);	1
поточна модульна робота (0-1 балів)	1
Модуль 2 (теми 5–10)	60

Відвідування занять (0-1 балів);	1
захист домашнього завдання (0-2 балів);	2
обговорення матеріалу практичних занять (0-2 бали);	2
виконання навчальних завдань (0-2 балів);	2
доповіді з рефератами та їх обговорення (0-1 балів);	1
тестування (0-1 балів);	1
поточна модульна робота (0-1 балів)	1
Разом	100

Таблиця 6 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Дуже добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно достатньо
35–59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні

1. Міжнародне технічне регулювання [Текст] : навч. посібник / Г. М. Кожушко, Т. В. Сахно, А. О. Семенов, Л. В. Дугніст. – Полтава : ПУЕТ, 2013. – 352 с. – Те саме [Електронний ресурс]. - Режим доступу: локальна мережа ПУЕТ.
2. Міжнародне технічне регулювання: навч. посіб. у структурно-логічних схемах для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / А.А. Дубініна, Г.А. Селютіна, Т.М. Летута та ін. – Харків: ХДУХТ, 2020. – 126 с.
3. Артюх Т.М. Міжнародне технічне регулювання: навчальний посібник. / Т.М. Артюх, І.В. Григоренко - К.: НУХТ, 2015. - 350 с.
4. Угода про технічні бар'єри в торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// zakon.rada.gov.ua/low/show/981_008](http://zakon.rada.gov.ua/low/show/981_008) (дата звернення: 23.09.2019). – Назва з екрана.
5. Возний М. І. Міжнародна електронна торгівля. Проблеми та перспективи ро-

- звітку в Україні : зб. наук. праць Буковин. ун-ту. Економічні науки. 2014. Вип. 7. С. 243–252.
6. Гуменюк Г.Д. Стандартизація: Навч. посібник / Г.Д. Гуменюк. - Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС., 2017 – 330 с.
7. Міжнародне технічне регулювання: навч. посіб. / О.М. Сафонова, Г.А. Селютіна, М.В. Нечипорук та ін. – Харків: ХДУХТ, 2013. – 372 с.
8. Стройко Т.В. Міжнародні організації. Навчальний посібник / Т.В. Стройко. - К.: Кондор, 2018. – 250 с.

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Викладання лекцій з дисципліни проводиться в аудиторіях, що оснащені мультимедійними комплексами, а практичні заняття - в комп'ютерних класах. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни. «Міжнародне технічне регулювання» складається з:

1. Загального програмного забезпечення лекційних та практичних занять, до якого відносяться програмні продукти *Microsoft Office: Ms Office Word; Ms Office Excel; Ms Office PowerPoint*.

Ці програмні продукти використовуються при підготовці та викладанні лекцій і практичних занять, розробці методичного забезпечення дисципліни, у поточному та підсумковому контролі знань студентів.

2. Спеціалізованого програмного забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни, яке включає дистанційний курс: Сахно Т.В. «Міжнародне технічне регулювання» – Полтава, 2020. - Доступний з: <<http://el.puet.edu.ua>>.